

פרשת חקת התשע"ד

איתא במדרש רבה פרשת חקת, "שאל עובד כוכבים אחד את רבן יוחנן בן זכאי אילין עובדייא דאתון עבדין (מעשים אלו שאתם עושים), נראין כמין כשפים. אתם מביאים פרה ושורפין אותה וכותשין אותה ונוטלין את אפרה ו(אם) אחד מכם מטמא למת, מזין עליו ב' וג' טיפין ואתם אומרים לו טהרת. אמר לו לא נכנסה בך רוח תזזית מימיך אמר לו לאו, ראית אדם שנכנסה בו רוח תזזית, אמר לו הן. אמר לו ומה אתם עושין לו, אמר לו מביאין עיקרין ומעשנין תחתיו ומרביצים עליה מים והיא בורחת. אמר לו, ישמעו אזניך מה שאתה מוצא מפיד, כך הרוח הזו, רוח טומאה. דכתיב (זכריה יג) **וגם את הנביאים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ**. מזין עליו מי נדה והוא בורח. לאחר שיצא, אמרו לו תלמידי, רבינו! לזה דחית בקנה, לנו מה אתה אומר. אמר להם, חייכם לא המת מטמא ולא המים מטהרין, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, חקה חקתי גזירה גזרתי אי אתה רשאי לעבור על גזרתי. דכתיב **זאת חוקת התורה...**"

והנה, רבן יוחנן בן זכאי ענה כסיל כאוולתו. שאותו כסיל שאלו, היאך מעשה זה של פרה אדומה? ורצה בעקימת שפתיו להבין איזה בחינת כשפים היא זו, וענה לו רבן יוחנן בן זכאי, שכך הוא כאוולתו!!! כי אוולת אדם תסלף דרכו. והנה הטעהו בכוונה, לקיים את ענינו. כי הכסיל בחושך הולך. ומה שראה הכסיל, בפרה אדומה ומשך את עינו. הם שני דברים עיקריים. והם, האחד ששורפים את הפרה והשני שכותשים אותה. והאפר, הוא זה שלכאורה מטהר.

ועניין האפר, הוא בכמה בחינות. כי האפר, הוא בא בחינת יסוד והתחלה. וכן בא בחינת סיום. וידוע הוא מהלכות כיסוי הדם, כי אפר הוא אחד הדברים שנקראים גם עפר וכן נפסק להלכה בשולחן ערוך יורה דעה הלכות שחיטה סימן כח "**ואפר נקרא עפר, דכתיב: ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת**". ועניין עפר הוא המסיים והמתחיל,

בחינת **"כי ממנה לקחת פי עפר אתה ואל עפר תשוב"**. והנה, שני בחינות העפר האלו, הם גם בארבע יסודות. כי יש בחינה של עפר, המביאה לידי עצבות. ויש בחינה של עפר, המביאה לידי ענווה, המביאה לידי שמחה. והיא בהיפך וזה לעומת זה. והנה, דווקא בבחינה זו, אנו רואים את ההיפך מאותו הדבר עצמו. כי השמחה והעצבות, אינם באים מכוח הדבר הגורם, אלא מהמקבל או מהמתבונן.

וביתר פירוט, הנה כתב בסה"ק תניא ליקוטי אמרים פרק א' **"כי נפש הבהמית בדם היא, וממנה באות כל המדות הרעות מארבע יסודות רעים שבה. דהיינו כעס וגאווה מיסוד האש...ועצלות ועצבות מיסוד העפר. וגם מדות טובות שבישראל ממנה הם, כי בישראל נפש זו דקליפה היא מקליפת נוגה, שיש בה גם כן טוב. והיא מסוד עץ הדעת טוב ורע"**. ואם כן, גם ביסוד זה של העפר, יש מידה טובה המביאה את האדם בהיפך, אל עניין העבודה האמתית והיא מידת הענווה. כי כשאנו מסיימים תפילת שמנה עשרה, אנו אומרים **ונפשי כעפר לכל תהיה**. וענייננו הוא, להגיע למעלת העפר. וכן אבינו הראשון אמר **"ואנכי עפר ואפר"**, והיא, רמז על מידת הענווה הגדולה שהייתה בו. וההכרה וההתבוננות להגעה לידי ההרגשה שסופנו עפר, כי אל עפר נשוב!! היא היא המביאה לידי שמחה אמתית. כי אוי לנו ואבוי לנו באם תכליתנו היא עולם הזה. ואוי לנו אם נהיה מאלו שקראו בשמותם עלי אדמות. ומה לנו כי בעולמנו זה כי אם הנשאר לנו בעבודת ה' ותו לא. ועל כן, כל יהודי ישמח באשר הוא, שמחה המביאה לידי עבודה אמתית. בדיעה, כי גופו אלי קבר יובל, אך נשמתו למקור חצבה לקודש הקדשים, ושם תשוב היא עם מצוות ומעשים טובים, אשר שעה אחת מהן, אין כדי ערכה כל חיי העולם הבא. וכמה ישמח יהודי בזה אשר כאן בעולם הבחירה, יכול לבחור הוא בחיי הנצח, אשר כל טוב העולם הזה, לא ישווה לשעה אחת בעולם שכולו טוב שם. וכל זה יבוא לו בהגיעו אל מידת הענווה, אשר יסודה נמשך מיסוד העפר אשר בנפש הבהמית שיסודה מקליפת נוגה.

והנה, אותה בחינה של ההתבוננות בחיי העולם הזה ובסופם, יכולה להביא את האדם לידי עצבות נוראה. והוא אם יחשוב כי אין בלתי העולם הזה כלום. וגם אם יידע כי יש עולם הבא, וישכח השכר, ויזכור העונש. ויחשוב כי אין תקווה, כי אך ורק עונש על מה שעשה, יכול ח"ו להגיע לייאוש ועצבות. ואזי אוי לו כי אין תקווה. ומה לו עוד בעולם הבא? כי הכל רע. ועל כן, ימאס בטוב ויחשוק ברע ח"ו.

וכתב מורנו בעל התניא "מה שאין כן נפשות אומות עובדי גלולים הן משאר קליפות טמאות שאין בהן טוב כלל כמו שכתוב בעץ חיים שער מ"ט פ"ג וכל טיבו דעבדין האומות עובדי גלולים לגרמייהו עבדין וכדאיתא בגמרא ע"פ וחסד לאומים חטאת שכל צדקה וחסד שאומות עובדי גלולים עושין אינן אלא להתייהר..". ועל כן, אותו גוי ששאל לרבן יוחנן בן זכאי, שאלו מצד עניין הכישופים, כי תקווה אין לו, ועולם הבא אינו באמונתו. על כן, ראה את עניין הפרה ורצה לדעת את הסוד של העברת רוח הטומאה, דהיינו עניין הכישוף. והשיב לו רבן יוחנן בן זכאי כאוולתו, כי כך וכך עושים ורוח הטומאה נפעלת לפי זה. וכאשר שאלו אותו תלמידיו, השיב להם כי אינו כך. אלא אין לנו אלא גזרת ה' ברוך הוא. ובאמת, לא המת מטמא ולא המים מטהרים. כי אך ורק הוא ישתבח שמו, אמר ויהי. והטעם הוא, כי כאשר אדם מתבונן בעניין המת, הנה יראה כי הוא מובל אל העפר שהוא בחינת הסיום וההתחלה. כי הילודים למות והמתים להחיות. והמשילו חז"ל בעניין מי שזורע חיטה, הנה היא נרקבת והולכת אך לבסוף צומחת. ועל כן מאמינים אנו בתחיית המתים. וטמינת המת בעפר, היא כעין זריעה אלא שתבוא בריבוי גדול מאד. והמתבונן מלמעלה וקורא הדורות מראש יודע, כי קבורת המת היא באמת הזריעה. אולם אנו שאין אנו יכולים לראות קדימה כמעט כלום, נדמה לנו שהיא הפעולה הסופית. ועל כן אין המת מטמא, כי אם דבר ה' אשר גזר עליו לטמא. וכן אין המים מטהרים, כי אם דבר ה' אשר אמר. ועל כן באפר פרה לוקחים אנו גם מזה וגם מזה ובאמונה שלנו כי דבר ה' הוא הקובע יודעים אנו כי כך אמר וזו הדרך ליטהר.

יעשה עמנו למען שמו ויגאל שכינת עוזו וישיב שכינתו ביננו לחזות
בהדר מקדשו וליטהר באפר פרה בעגלא ובזמן קריב אכי"ר

שבת שלום

יוסף בן דוד